EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 9. 4. 2019
COM(2019) 225 final

# SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

## Správa o pokroku v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov

## 1. ÚVOD

Nadobudnutím účinnosti smernice (EÚ) 2018/2001 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (RED II) 24. decembra 2018 sa zriadil nový nadčasový rámec na dosiahnutie záväzného cieľa Únie, aby podiel energie z obnoviteľných zdrojov na hrubej konečnej energetickej spotrebe do roku 2030 predstavoval aspoň 32 %. Tento rámec nadviaže na pokrok dosahovaný súčasnou smernicou, okrem iného vrátane záväzku členských štátov zachovať ciele na rok 2020 ako východisko svojich príslušných trajektórií na najbližšie desaťročie. Bližšie ho potom dopĺňajú zvyšné prvky balíku opatrení v oblasti čistej energie pre všetkých Európanov[1].

Energia z obnoviteľných zdrojov je ústrednou prioritou energetickej únie. Smernica 2009/28/ES o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie[2] (RED I) je centrálnym prvkom politiky energetickej únie a kľúčovým faktorom dosahovania cieľov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na rok 2020.

Politická priorita Európskej únie stať sa svetovým lídrom v oblasti obnoviteľných zdrojov energie si vyžaduje, aby boli obnoviteľné zdroje zastúpené vo všetkých piatich rozmeroch energetickej únie. Z hľadiska *energetickej bezpečnosti* znižujú obnoviteľné zdroje energie závislosť od dovozu fosílnych palív. Odhaduje sa, že nárast využívania energie z obnoviteľných zdrojov oproti úrovni spotreby tejto energie z roku 2005 umožnil EÚ znížiť v roku 2016 svoj dopyt po fosílnych palivách o 143 Mtoe[3] (približne 12 % celkovej primárnej spotreby fosílnych palív). Podobne závislosť Európy od dovozu energie, najmä pokiaľ ide o dovoz ropy a zemného plynu, klesne do roku 2050 z dnešných 55 % na 20 % vďaka dodávkam primárnej energie, ktoré by do veľkej miery pochádzali z obnoviteľných zdrojov[4]. Pokiaľ ide o *vnútorný trh s energiou*, obnoviteľné zdroje zohrávajú čoraz významnejšiu úlohu, najmä na trhu s elektrinou – v roku 2017 pochádzala z obnoviteľných zdrojov takmer tretina (30,8 %) hrubej výroby elektrickej energie v EÚ28[5].

Narastá aj význam plynov z obnoviteľných zdrojov. Názorným príkladom je podiel bioplynu na celkovej spotrebe plynu v Dánsku v júli 2018 na úrovni 18,6 %, čo predstavuje nárast o 50 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom[6]. Pokiaľ ide o *energetickú efektívnosť*, znížená energetická spotreba je úzko spätá s dosahovaním vyššieho podielu energie z obnoviteľných zdrojov a intenzívnejšou integráciou malokapacitných obnoviteľných zdrojov v budovách, čo nákladovo efektívne zvyšuje ich energetickú hospodárnosť. Okrem toho energia z obnoviteľných zdrojov zohráva významnú úlohu pri *dekarbonizácii* – v roku 2016

---

1 https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-strategy-and-energy-union/clean-energy-all-europeans.

2 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES z 23. apríla 2009 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie (Ú. v. EÚ L 140, s. 16 – 62).

3 https://www.eea.europa.eu/publications/renewable-energy-in-europe-2018.

4 COM(2018) 773: Čistá planéta pre všetkých: Európska dlhodobá strategická vízia pre prosperujúce, moderné, konkurencieschopné a klimaticky neutrálne hospodárstvo.

5 Eurostat.

6 Tlačová správa Energinet.dk, 31. august 2018.

obnoviteľné zdroje prispeli k hrubej úspore 460 Mt emisií $CO_2$ (viac ako celkové emisie skleníkových plynov v Taliansku v roku 2016)[7] a odhaduje sa, že v roku 2017 tento údaj vzrastie na 499 Mt[8]. Navyše majú obnoviteľné zdroje energie kľúčový prínos v rozmere *inovácie*. Na poli obnoviteľných zdrojov získava patentovú ochranu mimo Európy 53 % vynálezov od firiem z EÚ[9]. Preukazuje to vysokú hodnotu inovácií, keďže ochrana sa uplatňuje v očakávaní, že budú mať určitý dosah a uspejú na zahraničných trhoch. Z EÚ sa tak stáva svetový líder v inovácii, keďže tento podiel je vyšší než u ktorejkoľvek z ostatných veľkých ekonomík[10]. Z tohto pohľadu (ako uznala Medzinárodná agentúra pre energiu z obnoviteľných zdrojov – IRENA) sa Európa stala príkladom úspešného smerovania k budúcnosti založenej na obnoviteľných zdrojoch a je na čele energetickej inovácie[11].

Vedúce postavenie badať aj v jednotlivých technológiách obnoviteľných zdrojov pozdĺž dodávateľských reťazcov. Pri niektorých technológiách ako veterné turbíny možno výrobcom z EÚ pripísať v roku 2016 minimálne 41 % nového svetového inštalovaného výkonu[12]. Pokiaľ ide o fotovoltiku v Únii, výrobcovia solárnych zariadení v EÚ majú vedúci podiel 50 % svetového trhu a výrobcovia striedačov z EÚ majú celosvetový podiel na trhu vyše 18 %[13]. Okrem toho, aby sa zachovala a posilnila pozícia globálneho lídra napríklad na poli nových technológií zachytávania energie z oceánov, Komisia spojila sily s členskými štátmi v podpore ich zavádzania a v záujme dosiahnutia cieľových hodnôt znižovania nákladov stanovených v strategickom pláne pre energetické technológie (SET)[14]. S cieľom posilniť priemyselnú základňu pre obnoviteľné zdroje energie v Európe Komisia zriadila priemyselné fórum pre čistú energiu z obnoviteľných zdrojov. V úzkej spolupráci s kľúčovými aktérmi tohto odvetvia fórum navrhuje opatrenia na zvýšenie konkurencieschopnosti európskeho dodávateľského reťazca v oblasti obnoviteľných zdrojov.

Prínosy obnoviteľných zdrojov však siahajú ďaleko za uvedených päť politických rozmerov. Obnoviteľná energia je pre Európanov zdrojom hospodárskeho rastu a zamestnanosti – najmä na miestnej úrovni, kde v tomto odvetví momentálne pracuje vyše 1,4 milióna ľudí. Súvisiaci obrat sa odhaduje na úrovni 154,7 miliardy eur[15]. Najnovšia správa o energetických cenách a nákladoch v Európe[16] dokumentuje aj pozitívne vplyvy na konkurencieschopnosť priemyslu, keďže väčší objem energie z obnoviteľných zdrojov je v posledných rokoch kľúčovým faktorom poklesu veľkoobchodných cien energií. Agentúra IRENA zdôraznila, že vzostup

---

7 https://www.eea.europa.eu/publications/renewable-energy-in-europe-2018/.

8 EEA, odhady za rok 2017.

9 JRC (2017), Monitoring R&I in Low-Carbon Energy Technologies (Monitorovanie výskumu a inovácie v technológiách nízkouhlíkovej energetiky) http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC105642.

10 Spojené štáty, Japonsko, Južná Kórea, Čína.

11 IRENA (2019), Správa o inovačnom prostredí pre budúcnosť napájanú obnoviteľnými zdrojmi: riešenia na integráciu variabilných obnoviteľných zdrojov, prezentované v Bruseli 19. februára 2019.

12 JRC (2017): Dodávateľský reťazec technológií obnoviteľných zdrojov energie v Európe.

13 Hoogland O., Van der Lijn, N., Rademaekers, K., Gentili, P., Colozza, P., Morichi, C., 2017, Assessment of Photovoltaics (PV) Task F Strategies to rebuild the European PV sector (Posúdenie fotovoltiky, úloha F – stratégie transformácie odvetvia fotovoltiky v Európe), Trinomics.

14 https://ec.europa.eu/energy/en/topics/technology-and-innovation/strategic-energy-technology-plan.

15 Eurobserv'ER (2019) barometer roku 2018. https://www.eurobserv-er.org/18th-annual-overview-barometer/.

16 https://ec.europa.eu/energy/en/data-analysis/energy-prices-and-costs.

zavádzania obnoviteľných zdrojov zároveň spustil globálnu energetickú transformáciu, čo má ďalekosiahle geopolitické účinky, a EÚ je jasne v čele[17].

Zároveň prispievajú k znižovaniu znečistenia ovzdušia a pomáhajú rozvojovým krajinám v prístupe k cenovo dostupnej a čistej energii. V rokoch 2011 až 2016 vzrástla kapacita výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov o takmer 10 GW; počet ľudí využívajúcich mimosieťové obnoviteľné energetické riešenia stúpol šesťnásobne a dosiahol viac ako 133 miliónov[18]. Odhaduje sa, že do roku 2030 budú obnoviteľné zdroje energie napájať vyše 60 % nových pripojení k elektrickej energii a samostatné systémy a minisiete zabezpečia prostriedky pre takmer polovicu nových pripojení[19]. Čo je však najdôležitejšie, vďaka nižším nákladom na technológiu a vďaka digitalizácii sú obnoviteľné zdroje skutočným impulzom, ktorý posilňuje postavenie spotrebiteľov a umožňuje im zohrávať kľúčovú rolu v energetickej transformácii.

Táto správa uvádza najnovšie zistenia o pokroku do roku 2017 v dosahovaní cieľa 20 % energie z obnoviteľných zdrojov na rok 2020 a plní aj ďalšie oznamovacie povinnosti Európskej komisie podľa smernice RED I a smernice o nepriamej zmene využívania pôdy (ILUC)[20]. Ako primárny zdroj údajov na hodnotenie pokroku v plnení cieľa na rok 2020 sa využíva štatistika v oblasti energetiky, ktorú členské štáty poslali Eurostatu do januára 2019. Správa nadväzuje na 4. polročnú správu členských štátov o pokroku v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov za obdobie 2015/16[21], ako aj na doplnkovú technickú analýzu z roku 2018. Okrem toho zahŕňa aj prehľad potenciálu z hľadiska mechanizmov spolupráce a hodnotenie administratívnych rámcov a udržateľnosti biopalív.

## 2. POKROK EÚ28 PRI ZAVÁDZANÍ ENERGIE Z OBNOVITEĽNÝCH ZDROJOV

V roku 2017 dosiahla EÚ podiel 17,52 % energie z obnoviteľných zdrojov na hrubej konečnej energetickej spotrebe pričom cieľom na rok 2020 je 20 %. Znamená to, že Únia sa nachádza nad orientačnou trajektóriou stanovenou na úrovni 16 % na rok 2017/2018. Okrem toho je EÚ ako celok aj nad úrovňou mierne ambicióznejšej trajektórie, ktorú vymedzili samotné členské štáty vo svojich národných akčných plánoch pre energiu z obnoviteľných zdrojov (NREAP)[22]. EÚ je na dobrej ceste k dosiahnutiu svojho cieľa na rok 2020. V posledných rokoch sa na úrovni EÚ neustále zvyšoval podiel obnoviteľných zdrojov energie celkovo i v konkrétnych sektoroch elektriny (RES-E), vykurovania a chladenia (RES-H&C) a v menšej miere aj v sektore dopravy (RES-T).

Tempo nárastu podielu obnoviteľných zdrojov sa však od roku 2014 spomalilo. Oproti podielu 16,19 % v roku 2014 bol priemerný nárast za roky 2014 – 2017 iba o 0,44

[17] IRENA (2019). Nový svet: geopolitika energetickej transformácie.
[18] IRENA (2018), Off-grid Renewable Energy Solutions: Global and Regional Status and Trends (Mimosieťové riešenia obnoviteľnej energie – globálny a regionálny stav a trendy).
[19] IEA (2017) WEO-2017 Special Report: Energy Access Outlook (Osobitná správa: vyhliadky prístupu k energii).
[20] Smernica (EÚ) 2015/1513.
[21] https://ec.europa.eu/energy/en/topics/renewable-energy/progress-reports.
[22] https://ec.europa.eu/energy/en/topics/renewable-energy/national-action-plans.

percentuálneho bodu ročne, čo je menej než priemerné ročné zvýšenie o 0,83 percentuálneho bodu, ktoré bude potrebné na dosiahnutie 20 % podielu v roku 2020. Keďže orientačná trajektória zo smernice RED I je v posledných rokoch strmšia, na splnenie cieľov sa bude vyžadovať nepretržité úsilie.

Pokiaľ ide o jednotlivé sektory, na úrovni EÚ je podiel energie z obnoviteľných zdrojov v sektoroch elektriny, vykurovania a chladenia systematicky nad úrovňami vymedzenými členskými štátmi v ich plánoch NREAP, zatiaľ čo v oblasti dopravy ide v zásade po plánovanej trajektórii.

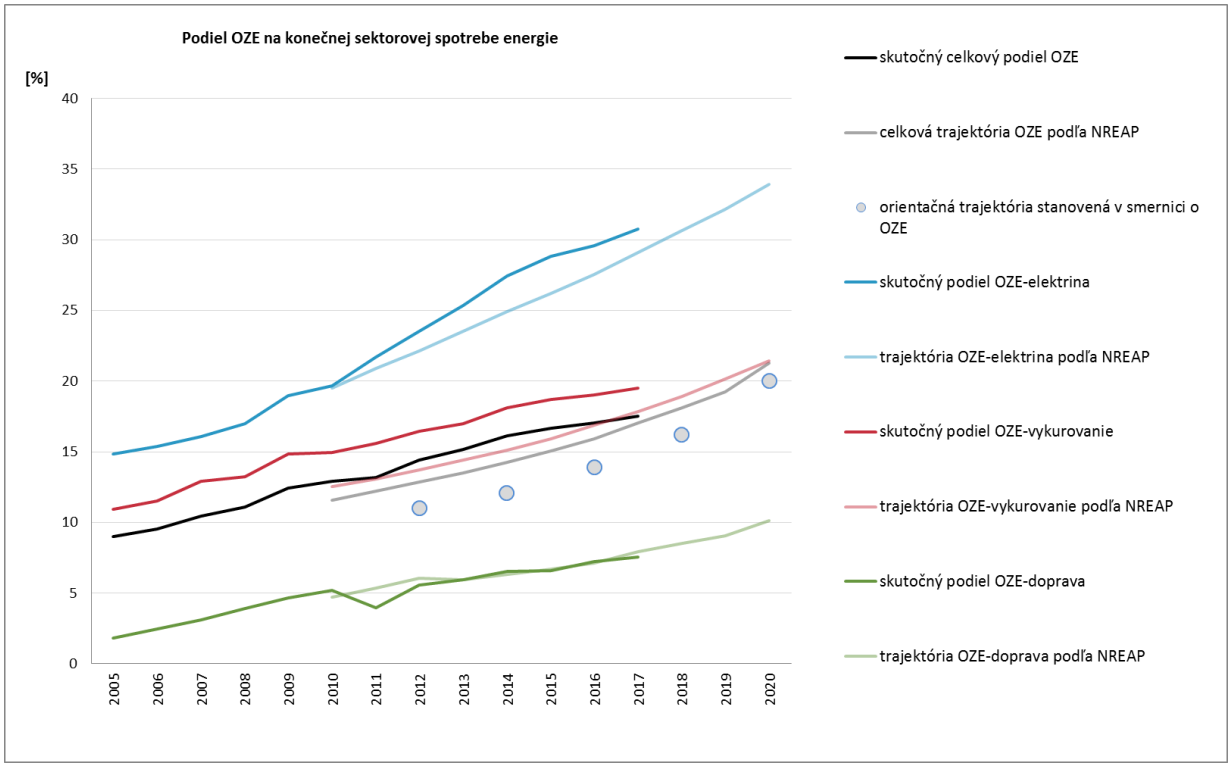


***Obrázok 1**: Skutočné a plánované podiely energie z obnoviteľných zdrojov v EÚ28 (2005 – 2020, %). Zdroj: Eurostat a národné akčné plány pre energiu z obnoviteľných zdrojov (NREAP).*

V absolútnom meradle spotreby energie z obnoviteľných zdrojov má najväčší prínos sektor vykurovania a chladenia s celkovým objemom 102 Mtoe v roku 2017; po ňom tesne nasleduje elektrina z obnoviteľných zdrojov so spotrebou 86,7 Mtoe a sektor dopravy so spotrebou 23,65 Mtoe[23].

Hlavnými obnoviteľnými zdrojmi použitými v spotrebe energie boli biomasa na vykurovanie a chladenie, vodná a veterná energia na výrobu elektriny a biopalivá v doprave. V sektore elektriny dochádza k jasnej zmene paradigmy smerom k obnoviteľným zdrojom. Jedným z

[23] Eurostat SHARES 2017. Použili sa multiplikátory stanovené v RED I.

kľúčových faktorov bol pokles nákladov na elektrinu zo solárnej fotovoltickej energie a vetra, ktoré v rokoch 2009 až 2018 klesli takmer o 75 %, resp. približne 50 % (v závislosti od trhu), a to v dôsledku zníženia kapitálových nákladov, pokroku v zvyšovaní efektívnosti, zlepšení dodávateľského reťazca a súťaže v rámci systémov podpory. Portugalský projekt Ourika sa v roku 2018 stal prvým európskym solárnym projektom vyvinutým bez akejkoľvek verejnej podpory. V Nemecku bol v lete 2018 zaplatený trhový príplatok za 1,4 MW solárny fotovoltický projekt pod trhovou úrovňou pri solárnej energii a v Dánsku vznikli nové projekty veterných elektrární s pevnou výkupnou cenou 2,5 EUR/MWh. V Nemecku aj Holandsku priniesli súťaže na výstavbu veterných parkov na mori s kapacitou 1610, resp. 700 MW ponuky s nulovou dotáciou.

Pokles nákladov je zároveň jedným z kľúčových faktorov nárastu odberu obnoviteľnej energie v podnikoch, najmä keď podnikoví odberatelia uzatvoria dohodu o priamom nákupe elektriny od realizátora projektu obnoviteľných zdrojov. V rokoch 2015 až 2018 vzrástol objem podnikovo kontrahovaného nákupu elektriny z obnoviteľných zdrojov v Európe[24] štvornásobne – z 506 MW na 1 967 MW.

## 3. PODROBNÉ HODNOTENIE POKROKU ČLENSKÝCH ŠTÁTOV A PROGNÓZY DO ROKU 2020

### 1. Pokrok v sektoroch elektriny, vykurovania a chladenia a dopravy

Podiely energie z obnoviteľných zdrojov odrážajú historickú rozmanitosť energetického mixu členských štátov, ako aj rozdiely v ich potenciáli z hľadiska obnoviteľných zdrojov. V roku 2017 sa pohybovali v rozmedzí od 6,4 % v Luxembursku po 54,5 % vo Švédsku (pozri obrázok 2).

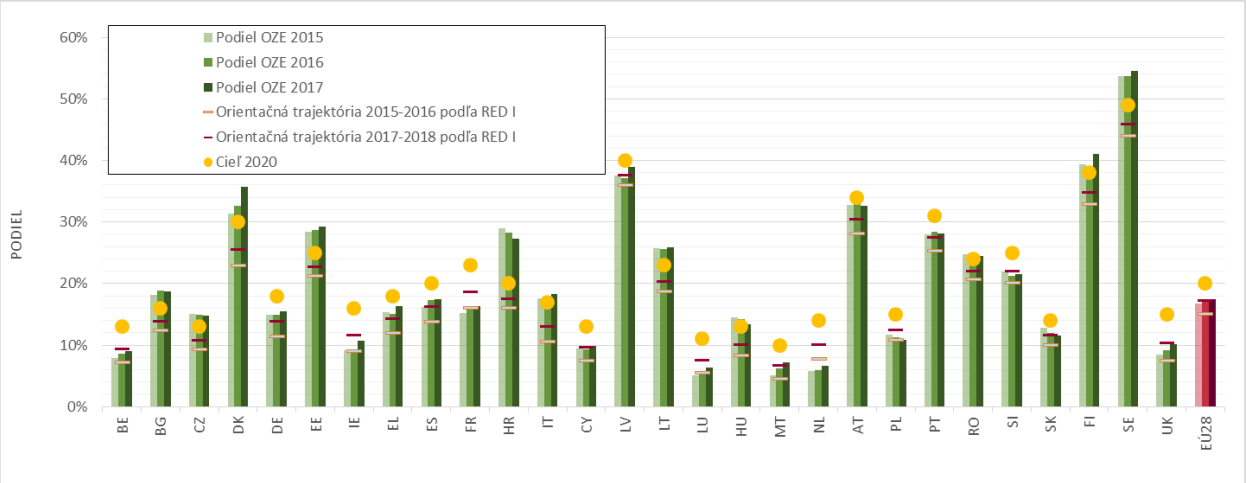


**Obrázok 2**: *Podiely energie z obnoviteľných zdrojov na hrubej konečnej energetickej spotrebe v EÚ a členských štátoch v rokoch 2015 – 2017 oproti trajektóriám stanoveným v smernici RED I (zdroj: Eurostat).*

[24] Vrátane Nórska.

Na základe štvrtých správ členských štátov o pokroku v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov (ďalej len „správy o pokroku“), ktoré pokrývajú roky 2015 – 2016[25], 25 členských štátov prekročilo svoju orientačnú trajektóriu podľa RED I na rok 2015/2016. Spomedzi troch členských štátov, ktoré sa nachádzali pod trajektóriou RED I, vykazuje najväčší nedostatok Holandsko, ktoré malo v roku 2015/2016 skutočný priemerný podiel 5,9 %, pričom orientačná trajektória RED bola na úrovni 7,6 %. Medzera oproti plánovanému podielu obnoviteľných zdrojov v roku 2016 na úrovni 9,7 % podľa plánu NREAP je ešte väčšia. Krajina naďalej zaostáva plánovanou trajektóriou RES-E a má aj určitý sklz v oblasti plánovaného vývoja v sektore dopravy (RES-T). Luxembursko a Francúzsko takisto nedosiahli orientačnú trajektóriu podľa smernice RED I na rok 2015/2016, hoci im chýbalo málo.

V údajoch Eurostatu za rok 2017 sa situácia veľmi nelíši. V 11 členských štátoch (Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Chorvátsko, Maďarsko, Taliansko, Litva, Rumunsko a Švédsko) sa už dosiahol podiel zodpovedajúci ich cieľu na rok 2020. Zo zvyšných 17 členských štátov už 10 dosiahlo alebo prekročilo priebežnú trajektóriu podľa smernice RED I na roky 2017 – 2018. Zvyšných 7 (Belgicko, Francúzsko, Írsko, Luxembursko, Holandsko, Poľsko a Slovinsko) by muselo na dosiahnutie súladu s priemernou trajektóriou na roky 2017 – 2018 s výhľadom do roku 2020 pridať.

Pri pohľade na absolútne úrovne spotreby energie z obnoviteľných zdrojov v EÚ28 došlo k výraznému nárastu zo 189 Mtoe v roku 2015 na 204 Mtoe v roku 2017, teda o 8 %. V tom istom období však hrubá konečná energetická spotreba vzrástla z 1125 na 1159 Mtoe, čo znižuje vplyv na podiel obnoviteľných zdrojov, keďže ten sa počíta ako konečná spotreba energie z obnoviteľných zdrojov vydelená hrubou konečnou energetickou spotrebou. Tento nárast dopytu je jedným z hlavných faktorov poklesu podielu energie z obnoviteľných zdrojov v roku 2017 oproti roku 2016 v 9 členských štátoch (Rakúsko, Bulharsko, Česká republika, Maďarsko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko a Slovensko).

Sektorovo podiely obnoviteľných zdrojov v rokoch 2015 – 2017 vo veľkej väčšine členských štátov vzrástli. V niektorých členských štátoch sa však sektorové podiely menia iba o menej než 0,3 percentuálneho bodu. V prípade elektriny (RES-E) ide o 9 členských štátov (Bulharsko, Česká republika, Španielsko, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko, Slovinsko, Slovensko, Švédsko), v prípade vykurovania a chladenia (RES-H&C) o 7 členských štátov (Česká republika, Nemecko, Maďarsko, Rakúsko, Poľsko, Slovinsko, Slovensko) a v prípade dopravy (RES-T) o 10 členských štátov (Česká republika, Dánsko, Estónsko, Maďarsko, Cyprus, Lotyšsko, Luxembursko, Rakúsko, Poľsko a Fínsko).

V sektore dopravy, kde by mali všetky členské štáty dosiahnuť rovnaký cieľ 10 %, by toto spomalenie mohlo byť problematické v 8 členských štátoch (Estónsko, Grécko, Maďarsko, Cyprus, Lotyšsko, Litva, Poľsko, Slovinsko), ktoré majú menej ako 5 % spotreby energie z obnoviteľných zdrojov v sektore dopravy, takže na dosiahnutie desaťpercentného cieľa by

[25] https://ec.europa.eu/energy/en/topics/renewable-energy/progress-reports.

zvýšenie muselo byť prudké. Jednou z možností by v sektore dopravy mohlo byť využitie štatistických prenosov, ktoré umožňuje smernica ILUC.

## 2. Mechanizmy spolupráce

Mechanizmy spolupráce sú založené na článkoch 6 až 11 smernice RED I. Zahŕňajú viacero mechanizmov, ktorými môžu členské štáty spolupracovať v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, ako sú štatistické prenosy, spoločné projekty a spoločné systémy podpory. Obzvlášť dôležité na uľahčenie dosahovania cieľov sú štatistické prenosy, keďže umožňujú členským štátom, ktoré dosiahli vyšší podiel energie z obnoviteľných zdrojov, než bol ich národný cieľ, previesť prebytok na iný členský štát. V súčasnosti existujú dve dohody o využití týchto štatistických prenosov – medzi Luxemburskom a Litvou a medzi Luxemburskom a Estónskom. V oboch prípadoch sa v nich stanovuje, že Luxembursko dostane štatistické prenosy za obdobie 2018 – 2020.

Podľa odhadov, ktoré členské štáty uviedli v správach o pokroku, by mohlo byť na štatistický prenos v roku 2020 k dispozícii celkovo 12564 ktoe nadbytočnej energie z obnoviteľných zdrojov vyrobenej nad rámec orientačnej trajektórie. Zodpovedá to približne polovici hrubej konečnej spotreby energie z obnoviteľných zdrojov vo Francúzsku. Pre členské štáty, ktorým sa nemusí podariť splniť cieľovú hodnotu na rok 2020 s vlastnými obnoviteľnými zdrojmi, by to mohla byť možnosť nákladovo efektívneho splnenia cieľa (pozri tabuľku 1).

| | 2009 | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **Belgicko** | | | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| **Bulharsko** | | 372 | 357 | 528 | 641 | 601 | 610 | 691 | 420 | 471 | 411 | 341 |
| **Česká republika** | | 0 | 0 | 0 | 0 | 1145 | 1039 | 947 | 863 | 892 | 678 | 643 |
| **Dánsko** | | | 694 | 834 | 1123 | 1106 | 1223 | 1452 | 552 | 619 | | 63 |
| **Nemecko** | | | 6895 | 8436 | 6546 | 9390 | 7272 | 7911 | 4130 | 5976 | | 3065 |
| **Estónsko** | 101 | 117 | 135 | 122 | 75 | 94 | 154 | 163 | 186 | 235 | 279 | 296 |
| **Írsko** | | | | 93 | -14 | 111 | 79 | 26 | -142 | -12 | -239 | -366 |
| **Grécko** | | 137 | 201 | 320 | 242 | 195 | 137 | -162 | 737 | 743 | 683 | 529 |
| **Španielsko** | | | 2290 | 3083 | 2720 | 3357 | 1990 | 2963 | 2049 | 2793 | | 839 |
| **Francúzsko** | | -641 | -2708 | -1877 | -1565 | -3721 | -4048 | -4075 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| **Taliansko** | 8324 | 8613 | 7405 | 10011 | 10937 | 9343 | 9468 | 7789 | 7259 | 5828 | 4462 | 3397 |
| **Cyprus** | 0 | -11 | 28 | 44 | 45 | 43 | 29 | 29 | 57 | 34 | 21 | 0 |
| **Lotyšsko** | | | | | | | -69 | -127 | | | | |
| **Luxembursko** | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | -50 | | -120 |
| **Maďarsko** | | 968 | 1150 | 1213 | 1295 | 883 | 970 | 803 | | | | |
| **Malta** | | | | | | | 4 | 10 | | | | 0 |
| **Holandsko** | | | | | | | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| **Rakúsko** | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| **Poľsko** | | 543 | 729 | 929 | 530 | 93 | 174 | -260 | 968 | 968 | | 587 |
| **Portugalsko** | | | 83 | 82 | 84 | 144 | 128 | 154 | 81 | 131 | -4 | 50 |
| **Rumunsko** | 1153 | 1306 | 794 | 942 | 645 | 692 | 1089 | 886 | 258 | 405 | 263 | 0 |
| **Slovinsko** | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| **Slovensko** | | | 302 | 254 | 142 | 222 | 305 | 364 | 90 | 110 | | 0 |
| **Fínsko** | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| **Švédsko** | 2407 | 2141 | 2482 | 3318 | 3214 | 3335 | 3347 | 3475 | 3215 | 3610 | 3428 | 3241 |
| **Spolu** | **11985** | **13544** | **20838** | **28332** | **26660** | **27033** | **23901** | **23038** | **20722** | **22752** | **9982** | **12564** |

**Tabuľka 1**: *Skutočný a odhadovaný prebytok, resp. deficit výroby energie z obnoviteľných zdrojov v členských štátoch oproti orientačnej trajektórii podľa RED (ktoe). Zdroj: Navigant 2019*[26]*, správy členských štátov*[27].

## 3. Prognózy

Na vyhodnotenie, či je dosiahnutie cieľa na rok 2020 realistické, Komisia zadala modelovaciu štúdiu[28]. V analýze sa skúma, do akej miery súčasné politické iniciatívy (CPI) v oblasti obnoviteľných zdrojov (podľa správ členských štátov o pokroku) spolu s plánovanými iniciatívami (PPI) postačujú na vyvolanie cieľového objemu obnoviteľných zdrojov do roku 2020, a to v každom členskom štáte. Modelovanie ukázalo, že pri aktuálne vykonávaných a plánovaných politických iniciatívach na poli obnoviteľných zdrojov možno v roku 2020 na

[26] Navigant 2019: Technical assistance in realisation of the 4th report on progress of renewable energy in the EU, final report (Technická pomoc pri príprave 4. správy o pokroku v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov v EÚ, záverečná správa).

[27] Tabuľka zahŕňa iba tie členské štáty, ktoré tieto konkrétne informácie uviedli vo svojej správe o pokroku.

[28] Pri výpočte tohto scenára sa použil model Green-X – simulačná aplikácia pre nástroje politiky obnoviteľných zdrojov v Európe https://green-x.at/.

úrovni EÚ očakávať podiel energie z obnoviteľných zdrojov vo výške 18,1 % až 20,7 %[29]. Pri viacerých členských štátoch sa v zvyšných rokoch očakávajú dobré výsledky, takže miery zavádzania prekročia cieľové hodnoty.

V 11 členských štátoch (Belgicko, Cyprus, Francúzsko, Grécko, Írsko, Luxembursko, Malta, Holandsko, Poľsko, Portugalsko a Spojené kráľovstvo) sa však momentálne zavedené politiky obnoviteľných zdrojov a plánované politické iniciatívy v tejto oblasti dnes javia ako nedostatočné na dosiahnutie potrebného objemu energie z obnoviteľných zdrojov výlučne z domáceho trhu.

Okrem toho v 7 členských štátoch (Rakúsko, Nemecko, Lotyšsko, Rumunsko, Slovinsko, Slovensko a Španielsko) existuje v súvislosti s dosiahnutím cieľa obnoviteľných zdrojov na rok 2020 určitá neistota. Ich schopnosť dosiahnuť národné záväzné ciele na rok 2020 bude do veľkej miery závisieť od úrovne dopytu po energii v prípade, že by došlo k veľkému nárastu dopytu po energii, ktorý by ich energetickú spotrebu vrátil späť k pôvodnému trendu, ktorý ukazoval posledný referenčný scenár EÚ. Výsledky pri zohľadnení dohodnutých mechanizmov spolupráce medzi Luxemburskom, Estónskom a Litvou sú uvedené na obrázku 4.

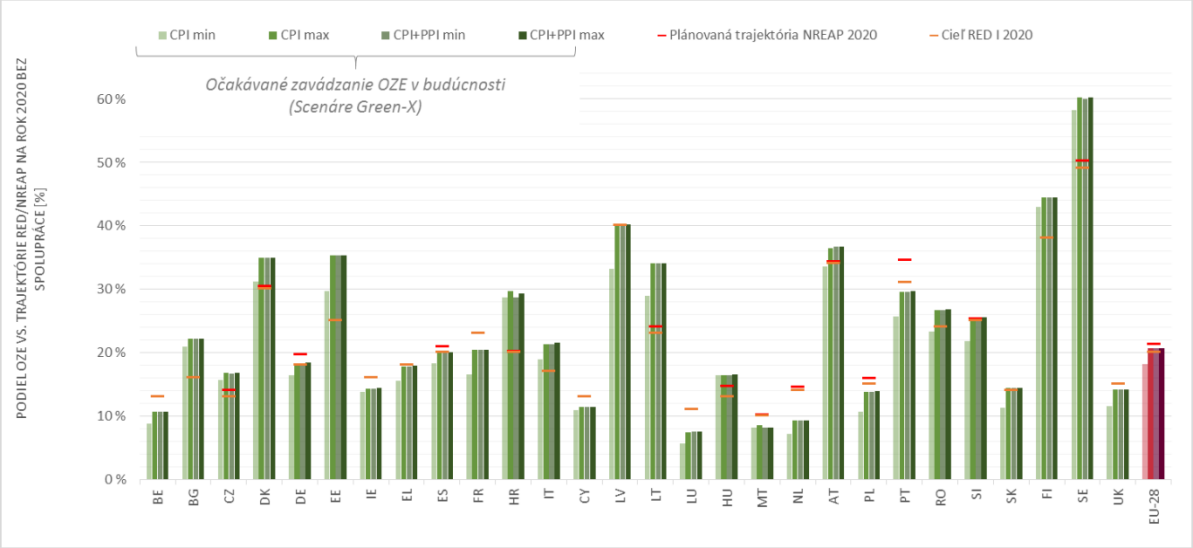


**Obrázok 3**. *Očakávaný podiel energie z obnoviteľných zdrojov v roku 2020 v porovnaní s cieľovými hodnotami podľa RED na rok 2020 a plánovanými cieľmi na rok 2020 podľa plánov NREAP (v %), nezohľadňujúc spoluprácu. (Navigant 2019[30])*

[29] Uvedený rozsah zohľadňuje neistotu spojenú s kľúčovým vstupným parametrom modelového hodnotenia budúceho pokroku v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov. Rozhodujúci je v tomto smere budúci dopyt po energii (rast) a vykonávanie politík.

[30] Navigant 2019: Technical assistance in realisation of the 4th report on progress of renewable energy in the EU, final report (Technická pomoc pri príprave 4. správy o pokroku v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov v EÚ, záverečná správa).

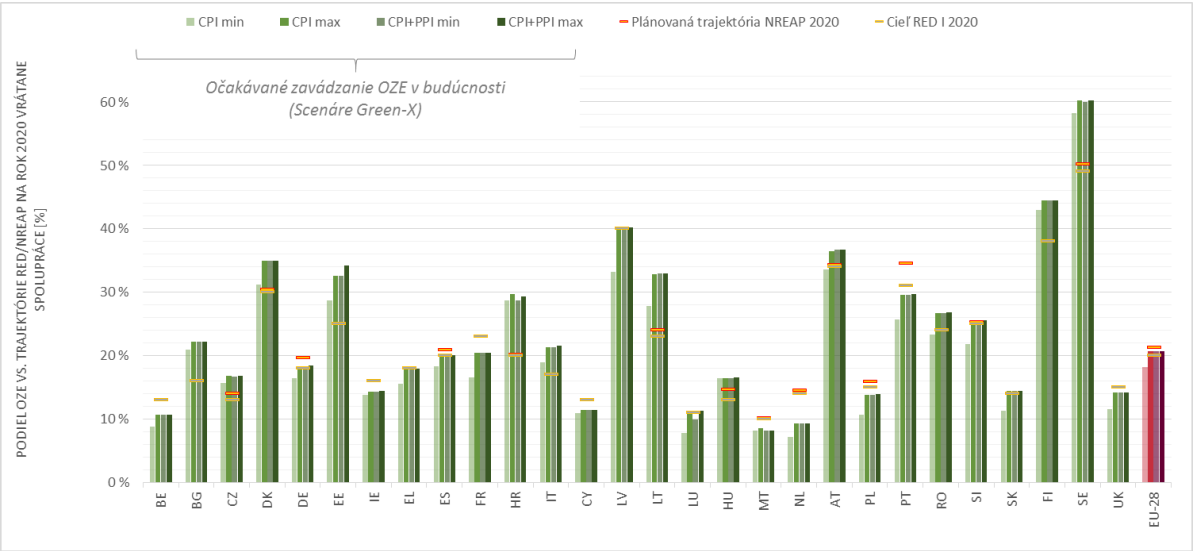


**Obrázok 4**. *Očakávané podiely energie z obnoviteľných zdrojov v roku 2020 v porovnaní s cieľovými hodnotami podľa RED na rok 2020 a plánovanými cieľmi na rok 2020 podľa plánov NREAP vrátane mechanizmov spolupráce (členské štáty, %). Zdroj: Navigant 2019.*

Vzhľadom na relatívne nízku celkovú spotrebu energie v Luxembursku majú prenosy z Estónska a Litvy značný vplyv na schopnosť Luxemburska dosiahnuť svoj cieľ: Splnenie 11 % cieľa na rok 2020 Luxemburskom sa očakáva v najoptimistickejších scenároch. Tie isté prenosy majú len obmedzený vplyv na podiely obnoviteľnej energie v Estónsku a Litve – v najhoršom prípade sa znížia len o 0,7 % (Estónsko), resp. 0,9 % (Litva).

Všetky členské štáty už v súlade so svojimi návrhmi národných plánov v oblasti energetiky a klímy na rok 2030[31] predložili svoje príspevky k záväznému cieľu na úrovni EÚ (aspoň 32 %), vďaka čomu by sa obnoviteľné zdroje energie stali základom energetického systému Únie. Komisia do júna 2019 posúdi, či sú tieto vnútroštátne príspevky a súvisiace politiky a opatrenia v súlade s ambíciami EÚ, a podľa potreby vydá členským štátom odporúčania.

## 4. Administratívne prekážky

Vo svojich štvrtých národných správach o pokroku v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov členské štáty informujú o opatreniach na zjednodušenie administratívnych postupov pre projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov (podľa článku 13 smernice RED I). Podľa externej analýzy[32] sa z globálneho hľadiska veľká časť príslušných opatrení z RED I úspešne realizovala vo všetkých členských štátoch. Patria sem okrem iného: zjednodušené postupy pre malé projekty, požiadavky na prevádzkovateľov sústav spojené s poskytovaním odhadov nákladov a ďalších potrebných informácií, požiadavky týkajúce sa rozdelenia nákladov na rozvoj siete a sieťové pripájanie obnoviteľných zdrojov, zohľadňovanie RES-E v národnom pláne rozvoja siete a existencia systémov podpory využívania energie z obnoviteľných zdrojov.

[31] https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-strategy-and-energy-union/governance-energy-union/national-energy-climate-plans.

[32] Navigant 2019.

Objem prekážok sa však v prípade postupov výstavby a plánovania v posledných rokoch zvýšil. V sektore elektriny priniesol určité prekážky prechod k väčším projektom, keďže takéto projekty prinášajú dodatočné požiadavky z hľadiska územného a environmentálneho plánovania. V sektore vykurovania a chladenia pramenia prekážky predovšetkým z nedostatkov spojených s kapacitou sietí diaľkového vykurovania, zatiaľ čo v sektore dopravy je to najmä nedostatok primeranej infraštruktúry – tak v prípade biopalív, ako aj elektromobilov. Zároveň zostáva pre väčšinu členských štátov výzvou integrácia narastajúcich kapacít obnoviteľných zdrojov energie do siete. Prekážky vyplývajú najmä z vysokých nákladov na pripojenie do siete, ako aj z nedostatočnej predvídateľnosti a transparentnosti postupov pripájania do siete.

## 4. HODNOTENIE UDRŽATEĽNOSTI BIOPALÍV[33]

### 1. Prehľad spotreby biopalív v EÚ

V roku 2016 dosiahla spotreba udržateľných biopalív v EÚ 13 840 ktoe. Z toho 11 083 ktoe (80 %) bola bionafta a 2 620 ktoe (19 %) bioetanol. Väčšina (64 %) bionafty spotrebovanej v EÚ v roku 2016 bola vyrobená zo surovín z EÚ, najmä z repky olejnej (~38 %), použitého kuchynského oleja (13 %), živočíšneho tuku (8 %) a talového oleja (2,5 %). Zo zostávajúcich 36 % bionafty spotrebovanej v EÚ pochádzalo 19,6 % z palmového oleja z Indonézie (13,3 %) a Malajzie (6,3 %), 6,1 % bola repka – najmä z Austrálie (2,6 %), Ukrajiny (1,8 %) a Kanady (1,2 %), 4,8 % bol použitý kuchynský olej z rôznych krajín mimo EÚ a 4,3 % bolo zo sóje – najmä zo Spojených štátov (1,5 %) a Brazílie (1,5 %).

Etanol spotrebovaný v EÚ sa vyrába najmä zo surovín EÚ (65 %) vrátane pšenice (~25 %), kukurice (~22 %) a cukrovej repy (17 %) a iba malého množstva (~1 %) celulózového etanolu. Etanolové suroviny z krajín mimo EÚ zahŕňajú kukuricu (16,4 %), pšenicu (2,9 %) a cukrovú trstinu (2,9 %) z rôznych končín. Medzi tretie krajiny, ktoré produkujú suroviny na bioetanol spotrebovaný v EÚ, patrí najmä Ukrajina (9,8 %), Rusko (2,1 %), Brazília (1,8 %), USA (1,7 %) a Kanada (1,6 %).

Odhaduje sa, že takmer všetok bioplyn, ktorý sa v EÚ spotreboval v roku 2016, pochádzal z domácich surovín – najmä plodín a poľnohospodárskeho/potravinového odpadu (vrátane hnoja) (75 %), skládkového plynu (16 %) a plynu z čistiarenského kalu (9 %). Pôvod biokvapalín, ktoré v roku 2016 predstavovali menej než 1 % všetkej bioenergie spotrebovanej v EÚ, ťažko určiť, keďže členské štáty nerozlišujú medzi surovinami používanými na výrobu biopalív a biokvapalín.

[33] Hlavný zdroj údajov a hodnotení v tomto oddiele: Navigant 2019: Technical assistance in realisation of the 2018 report on biofuels sustinability (Technická pomoc pri príprave správy za rok 2018 o udržateľnosti biopalív).

| | Bioplyn | *Biobenzín* | *Bionafta* | *Iné kvapalné biopalivá* | *Biozložky leteckého petroleja* | Kvapalné biopalivá spolu | Spolu |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Cestná doprava | 131 | *2 619* | *11 041* | *4,5* | – | 13 664 | **13 796** |
| Železničná doprava | 0,0 | | *32,9* | *0,0* | – | 32,9 | **33,1** |
| Medzinárodná letecká doprava | – | *0,0* | *0,0* | *0,0* | *0,0* | 0,0 | **0** |
| Vnútroštátna letecká doprava | – | *0,0* | *0,0* | *0,0* | *0,0* | 0,0 | **0** |
| Vnútroštátna plavba | 0,0 | *1,4* | *3,5* | *0,0* | – | 5,0 | **5,0** |
| Nešpecifikovaná doprava | 0,5 | *0,0* | *6,2* | *0,0* | *0,0* | 6,2 | **6,7** |
| **Spolu** | **132** | ***2 620*** | ***11 083*** | ***4,5*** | ***0,0*** | **13 708** | **13 840** |

**Tabuľka 2**: *Konečná spotreba bioenergie v doprave v EÚ (2016, ktoe). Zdroj: Eurostat*

## 2. Dosah spotreby biopalív v EÚ

Odhadom si produkcia plodín na spotrebu biopalív v EÚ v roku 2016 na základe analýzy pôvodu surovín potrebných pre biopalivá vyžiadala 4,9 Mha pôdy[34]. Z toho sa 3,6 Mha (73 %) nachádza v EÚ a zvyšných 1,3 Mha (26 %) v tretích krajinách. Z hľadiska celkovej plochy ornej pôdy určenej na produkciu biopalív to bolo v EÚ 3,1 % (vychádzajúc z odhadu celkovej ornej pôdy v EÚ na úrovni 115 Mha), pričom 56 % tohto podielu na celkovej pôde využívanej na výrobu biopalív zaberá repka olejná. V štyroch hlavných tretích krajinách dodávajúcich plodiny na výrobu biopalív, ktoré sa spotrebúvajú v EÚ (Ukrajina, Brazília, Indonézia a Malajzia) sa na tento účel vyčlenilo menej než 0,5 % ich celkovej ornej pôdy.

Podľa informácií od členských štátov boli celkové úspory emisií vďaka používaniu biopalív v doprave v EÚ v roku 2016 na úrovni 33,2 Mt ekvivalentu $CO_2$. Ak sa zohľadnia emisie z nepriamej zmeny využívania pôdy odhadnuté vynásobením objemov surovinových plodín z roku 2016 zodpovedajúcimi priemernými hodnotami ILUC zo smernice o ILUC, celkové úspory emisií vďaka využívaniu biopalív v doprave v EÚ sa znižujú na 11,8 Mt ekvivalentu CO2 (rozsah úspor je 7,4 až 20,4 Mt ekvivalentu $CO_2$)[35].

Z nedávneho komplexného prieskumu[36] najnovšej dostupnej vedeckej literatúry zadaného Komisiou vyplýva, že najvýraznejšie vplyvy ILUC sa spájajú s bionaftou (medián úrovne

[34] Analýza biopalivových surovín zohľadňuje medzinárodný obchod s biopalivami a ich surovinami, ako aj účinnosti premeny.

[35] Vypočítané na základe predbežných odhadovaných emisií z nepriamej zmeny využívania pôdy v dôsledku surovín pre biopalivá, biokvapaliny a palivá z biomasy (g ekvivalentu $CO_2$/MJ) v prílohe VIII k smernici (EÚ) 2018/2001. Bližšie informácie – Navigant 2019.

[36] Wageningen Research, Netherlands Environmental Assessment Agency a CENER, 2017, Study on reporting requirements on biofuels and bioliquids stemming from the Directive (EU) 2015/1513 [Štúdia požiadaviek na podávanie správ o biopalivách a biokvapalinách podľa smernice (EÚ) 2015/1513].

emisií z ILUC je 52 g ekvivalentu CO2/MJ), pričom najvyššie odhady v tejto kategórii sa spájajú s bionaftou z palmového oleja, kde sa zároveň výsledky najviac líšia. Etanol z potravinárskych a krmovinárskych plodín dosahuje medián emisií z ILUC na úrovni 21 g ekvivalentu $CO_2$/MJ. Na porovnanie predbežne odhadované emisie z ILUC uvedené v prílohe VIII k prepracovanej smernici o energii z obnoviteľných zdrojov predstavujú 55 g ekvivalentu CO2/MJ pre olejniny, 12 g ekvivalentu CO2/MJ pre obilniny a iné plodiny bohaté na škrob a 13 g ekvivalentu CO2/MJ pre cukornaté plodiny. Prieskum zahŕňa aj ďalšie informácie o nepriamych účinkoch biopalív.

Pestovanie surovinových plodín používaných na výrobu biopalív spotrebovaných v EÚ môže mať potenciálne negatívne vplyvy na životné prostredie, ktoré sú lokálne a závisia od použitých poľnohospodárskych postupov[37]. Väčšina členských štátov vo svojich správach o pokroku poukazuje na obmedzené pestovanie plodín používaných na výrobu biopalív v kontexte celkovej poľnohospodárskej činnosti, takže považujú súvisiace vplyvy na životné prostredie za zanedbateľné. Niekoľko členských štátov podotklo, že všetka poľnohospodárska výroba je regulovaná z hľadiska environmentálnych vplyvov, a preto sa nazdávajú, že by sa od pestovania biopalivových plodín nemali očakávať väčšie dôsledky než pri ostatných plodinách[38]. Podrobné posúdenie environmentálnych vplyvov výroby biopalív spotrebovaných v EÚ zahŕňa externá štúdia[39]. Komisia nedávno uverejnila aj komplexnú správu s najnovšími dostupnými údajmi a hodnotením stavu celosvetového rozšírenia produkcie potravinárskych a krmovinárskych plodín[40].

Únijný rámec udržateľnosti bioenergie sa posilnil v prepracovanom znení smernice o energii z obnoviteľných zdrojov. Konkrétne sa v smernici stanovujú národné limity (ktoré sa postupne do roku 2030 znížia na nulu) pre o biopalivá, biokvapaliny a palivá z biomasy s vysokou mierou nepriamej zmeny využívania pôdy vyrábané z potravinárskych alebo krmovinárskych plodín, pri ktorých sa pozoruje značné rozšírenie produkčnej plochy na pôdu s vysokými zásobami uhlíka. Tieto limity ovplyvnia množstvo týchto palív, ktoré možno zohľadniť pri výpočte celkového podielu energie z obnoviteľných zdrojov a podielu energie z obnoviteľných zdrojov v doprave. Smernica však umožňuje oslobodiť od národných stropov tie biopalivá, biokvapaliny a palivá z biomasy, pri ktorých je potvrdené, že predstavujú z hľadiska ILUC nízke riziko.

Komisia na uplatnenie tohto prístupu 13. marca 2019 prijala delegovaný akt o biopalivách s vysokým a nízkym rizikom nepriamej zmeny využívania pôdy[41], ktorý teraz skúma Rada a

---

37 Treba však poznamenať, že nie sú k dispozícii údaje o jednotlivých lokalitách ani o špecifických lokálnych environmentálnych vplyvoch pestovania biopalivových plodín.

38 Treba poznamenať, že aktuálna spoločná poľnohospodárska politika (SPP) výrazne prispieva k podpore biodiverzity a udržateľných poľnohospodárskych systémov prostredníctvom doplnkových opatrení z celej škály nástrojov. Pokiaľ ide o budúcu SPP po roku 2020, jedným z deviatich špecifických cieľov SPP je prispieť k ochrane biodiverzity, zlepšiť ekosystémové služby a zachovať biotopy a krajinné oblasti. Cieľom politiky je zvýšiť úroveň ambícií v oblasti životného prostredia a klímy.

39 Navigant 2019.

40 EK, 2019, Report on the status of production expansion of relevant food and feed crops worldwide (Správa o stave celosvetového rozšírenia produkcie príslušných potravinárskych a krmovinárskych plodín).

41 C(2019) 2055 final.

Európsky parlament. Vo všeobecnosti sa EÚ rozhodla v budúcnosti zamerať na podporu pokročilých biopalív a iných nízkouhlíkových palív, ako je obnoviteľná elektrina a kvapalné a plynné palivá v doprave z obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu. Pokročilé biopalivá majú v súčasnosti len veľmi malý podiel na trhu, ale potenciál rozširovania výroby je značný. Komisia bude naďalej podporovať vývoj pokročilých biopalív, a to aj skúmaním zdrojov potenciálnych nových surovín. Hoci zatiaľ nie je k dispozícii dosť vedeckých dôkazov na opodstatnenie rozšírenia surovinovej základne pokročilých biopalív stanovenej v prílohe IX k smernici RED II, Komisia bude aj naďalej posudzovať, či by sa na výrobu pokročilých biopalív v budúcnosti dali použiť aj ďalšie suroviny[42].

### 3. Fungovanie dobrovoľných schém uznaných Komisiou

Smernica RED I splnomocňuje Komisiu uznať medzinárodné alebo vnútroštátne systémy udeľovania osvedčení (tzv. dobrovoľné schémy), ktoré môžu prevádzkovatelia použiť na preukázanie súladu s kritériami udržateľnosti a úspor emisií skleníkových plynov podľa smernice v prípade biopalív a biokvapalín. Aktuálne je na tento účel uznaných 14 dobrovoľných schém[43]. Členské štáty musia akceptovať dôkazy o kritériách udržateľnosti, ktoré získali prevádzkovatelia zapojení do týchto schém. Toto ustanovenie veľmi uľahčuje uplatňovanie kritérií udržateľnosti, keďže prevádzkovateľom umožňuje poskytnúť požadované dôkazy v rámci jediného administratívneho postupu vo všetkých členských štátoch EÚ[44]. Za každú dobrovoľnú schému, o ktorej bolo rozhodnuté a ktorá funguje aspoň 12 mesiacov, sa musí každoročne podávať správa Komisii[45].

V posledných rokoch sa dobrovoľné schémy stali hlavným nástrojom na preukazovanie súladu s kritériami udržateľnosti biopalív v EÚ. V kalendárnom roku 2017 bolo za vyhovujúce kritériám udržateľnosti EÚ podľa článku 17 ods. 2 až 5 smernice o energii z obnoviteľných zdrojov osvedčených 21 429 kiloton (kt) kvapalných biopalív (vrátane čistého rastlinného oleja), 140 045 tisíc $m^3$ biometánu (čo je zhruba 100,8 kt) a 119 119 kt surovín. Pri podrobnejšom rozpore osvedčených kvapalných biopalív bolo 12 198 kt (57 % celkového množstva) bionafta a 6 224 kt (29 %) bioetanol. Zvyšok boli biopalivá z hydrogenačne rafinovaného rastlinného oleja (HVO, 1 784 kt, 8 %), čistého rastlinného oleja (1 053 kt, 5 %) a iných palív. Najväčšími objemami osvedčených surovín použitých na výrobu biopalív boli repka olejná (27 %), palmový olej (16 %), použitý kuchynský olej (13 %) a kukurica (12 %).

Komisia uznáva iba schémy, ktoré spĺňajú primerané štandardy spoľahlivosti, transparentnosti a nezávislého auditu. Na tento účel Komisia dobrovoľné schémy, ktoré

---

[42] Preskúmanie zoznamu surovín v časti A a B prílohy IX k smernici s cieľom doplniť suroviny, ktoré spĺňajú súbor prísnych kritérií, sa uskutoční do júna 2021.

[43] https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/voluntary_schemes_overview_february_2019.pdf.

[44] V oznámení Komisie o dobrovoľných schémach a určených hodnotách (2010/C 160/01) sa stanovili zásady toho, ako Komisia vykonáva svoje povinnosti vedúce k takýmto rozhodnutiam. Tento dokument bol doplnený oznámením o praktickom uplatňovaní systému trvalej udržateľnosti biopalív a biokvapalín v EÚ (2010/C 160/02).

[45] Navigant 2019: Review of voluntary scheme annual reports (Preskúmanie výročných správ o dobrovoľných schémach).

žiadajú o uznanie, dôkladne posudzuje[46]. Zaisťuje sa tak okrem iného, že: výrobcovia surovín spĺňajú kritériá udržateľnosti zo smernice RED I, informácie o charakteristikách udržateľnosti možno vysledovať až k pôvodnému zdroju danej suroviny, spoločnosti sú pred zapojením do schémy podrobené auditu, pravidelne sa vykonávajú retroaktívne audity a že audítori sú externí a nezávislí.

Spravovanie dobrovoľných schém v posledných rokoch púta čoraz väčší záujem verejnosti[47]. Na riešenie týchto obáv a zaistenie dôsledného vykonávania sa v článku 30 smernice RED II uvádzajú posilnené pravidlá overovania kritérií udržateľnosti bioenergie vrátane posilneného dohľadu členských štátov aj EÚ nad dobrovoľnými schémami a auditu tretích strán. Od Komisie sa okrem toho vyžaduje prijatie podrobných vykonávacích pravidiel vo vzťahu k primeraným štandardnom spoľahlivosti, transparentnosti a nezávislého auditu, ako aj presadzovanie ich uplatňovania všetkými uznanými dobrovoľnými schémami. Komisia taktiež zriadi európsku databázu, ktorá uľahčí sledovanie udržateľných biopalív.

[46] Podrobnosti o procese uznávania dobrovoľných schém možno nájsť na tejto webovej stránke Komisie: https://ec.europa.eu/energy/en/topics/renewable-energy/biofuels/voluntary-schemes.

[47] Osobitná správa Európskeho dvora audítorov č. 18/2016: Systém EÚ na certifikáciu udržateľných biopalív.

| **Dobrovoľná schéma** | **Rozsah** | | |
|---|---|---|---|
| *Názov* | *Typ suroviny* | *Pôvod suroviny* | *Pokrytie dodávateľského reťazca* |
| International Sustainability and Carbon Certification (ISCC) | široké spektrum surovín | celý svet | celý dodávateľský reťazec |
| Bonsucro EU | cukrová trstina | celý svet | celý dodávateľský reťazec |
| Roundtable on Sustainable Biomaterial EU RED (RSB EU RED) | široké spektrum surovín | celý svet | celý dodávateľský reťazec |
| RTRS EU RED | sója | celý svet | celý dodávateľský reťazec |
| U.S. Soybean Sustainability Assurance Protocol (SSAP) | sója | USA | od pestovania po miesto vývozu |
| Biomass Biofuels voluntary scheme (2BSvs) | široké spektrum surovín | celý svet | celý dodávateľský reťazec |
| Scottish Quality Farm Assured Combinable Crops Limited (SQC) | všetky obilniny a olejnaté semená | sever Veľkej Británie | po prvé miesto dodania suroviny |
| Red Tractor Farm Assurance Combinable Crops & Sugar Beet (Red Tractor) | obilniny, olejnaté semená, cukrová repa | Spojené kráľovstvo | po prvé miesto dodania suroviny |
| REDcert | široké spektrum surovín | Európa | celý dodávateľský reťazec |
| Better Biomass | široké spektrum surovín | celý svet | celý dodávateľský reťazec |
| Gafta Trade Assurance Scheme | široké spektrum surovín | celý svet | nakladanie so surovinou od výstupu z farmy po prvého spracovateľa |
| KZR INiG System | široké spektrum surovín | Európa | celý dodávateľský reťazec |
| Trade Assurance Scheme for Combinable Crops (TASC) | kombinovateľné plodiny ako obilniny, olejnaté semená a cukrová repa | Spojené kráľovstvo | nakladanie so surovinou od výstupu z farmy po prvého spracovateľa |
| Universal Feed Assurance Scheme (UFAS) | krmovinové zložky a kŕmne zmesi, ako aj kombinovateľné plodiny | Spojené kráľovstvo | nakladanie so surovinou od výstupu z farmy po prvého spracovateľa |

***Tabuľka 3**: Dobrovoľné schémy aktuálne uznané Komisiou*

## 5. ZÁVERY

EÚ je na dobrej ceste k dosiahnutiu svojho cieľa v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na rok 2020. V roku 2017 dosiahol podiel energie z obnoviteľných zdrojov v energetickom mixe EÚ 17,52 %. Investície do obnoviteľnej energie čoraz viac ovplyvňuje trh a podiel verejných dotácií klesá. Dôvodom je výrazné zníženie nákladov na technológie obnoviteľných zdrojov a pokles dotácií vďaka konkurenčnejším systémom podpory. Dôkazom je viacero aukčných výsledkov s nulovými alebo nízkymi nákladmi vo viacerých európskych krajinách.

Tempo nárastu podielu obnoviteľných zdrojov sa však od roku 2014 spomalilo. Hoci EÚ stále plní harmonogram na dosiahnutie svojich cieľov v oblasti obnoviteľnej energie na rok 2020, treba v zvyšujúcom čase do roku 2020 posilniť úsilie, aby ich dosiahnutie zaručilo – aj v kontexte očakávaného nárastu spotreby energie v budúcnosti. V roku 2017 už podiel energie z obnoviteľných zdrojov presiahol príslušné ciele na rok 2020 v 11 členských štátoch. Ďalších desať splnilo alebo prekročilo svoju priemernú orientačnú trajektóriu zo smernice o energii z obnoviteľných zdrojov na dvojročné obdobie 2017 – 2018. Zostáva však 7 členských štátov (Belgicko, Francúzsko, Írsko, Luxembursko, Holandsko, Poľsko a Slovinsko), ktoré by museli vynaložiť viac úsilia na dosiahnutie súladu s priemernou orientačnou trajektóriou na roky 2017 – 2018 s výhľadom do roku 2020.

Na splnenie cieľov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov do roku 2020 a na udržanie týchto úrovní ako základu od roku 2021 sa väčšina členských štátov vyzýva, aby naďalej zintenzívňovali úsilie o zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie v troch určených sektoroch, a aby zároveň znižovali spotrebu energie. Najnovšie modely ukázali, že ak sa zohľadnia iba domáce dodávky bez mechanizmov spolupráce, zavedené politiky a plánované politické iniciatívy na poli obnoviteľnej energie nemusia vo viacerých členských štátoch stačiť na to, aby dosiahli svoje záväzné vnútroštátne ciele načas. Členské štáty by napokon mali zvážiť možnosť využitia štatistických prenosov, ktorú ponúka smernica o energii z obnoviteľných zdrojov – buď na zaistenie splnenia cieľa v prípade deficitu alebo na predaj svojich prebytkov iným členským štátom. Komisia je pripravená členské štáty v tomto smere aktívne podporiť a sprostredkovať potrebnú spoluprácu.

V tejto súvislosti sa mobilizuje úsilie na všetkých úrovniach a v celej Európskej únii, okrem iného napríklad v rámci osobitnej skupiny pre energetickú efektívnosť, ktorú zriadila Komisia, alebo nových aukcií energie z obnoviteľných zdrojov, ktoré už ohlásilo viacero členských štátov vrátane Francúzska, Holandska a Portugalska, či aj v rámci rozšírenejšieho využívania podnikových dohôd o dodávke elektriny, cez ktoré európske spoločnosti v roku 2018 nakúpili rekordné objemy kapacity z veternej energie. Očakáva sa, že tieto opatrenia prinesú výsledky v najbližších rokoch.

Biopalivá spotrebované v EÚ sa naďalej vyrábajú z veľkej časti z domácich surovín. Únijné kritériá udržateľnosti úspešne zmiernili riziko zásadných priamych environmentálnych vplyvov biopalív bez ohľadu na to, či sa vyrábajú na domácom trhu alebo dovážajú z tretích krajín. V posledných rokoch sa dobrovoľné schémy uznané Európskou komisiou stali hlavným nástrojom na preukazovanie súladu s kritériami udržateľnosti biopalív v EÚ, a preto sa dostali pod drobnohľad verejnosti. Okrem toho zahŕňa smernica RED II posilnený rámec

udržateľnosti všetkých využití bioenergie (nielen biopalív, ale aj biomasy a bioplynu na výrobu tepla a elektriny) vrátane nového prístupu, ktorý obmedzuje rolu biopalív s vysokým rizikom ILUC. Posilnilo sa spravovanie dobrovoľných schém vrátane rozsahu auditu tretích strán.